

Nobels litteraturpris til polsk psykolog

Nora Skjerdingsstad
redaksjonssekretær

Nobelprisen i litteratur for 2018 gikk til den polske forfatteren og psykologen Olga Tokarczuk. Forfatteren har lenge vært en av de største litterære skikkelsene i Polen, nå får hun sitt internasjonale litterære gjennombrudd.

POLSK VINNER Psykolog Olga Tokarczuk vant Nobelprisen i litteratur for 2018. Foto: Borys Niepielak / DeFacto / Wikimedia commons

I begrunnelsen for tildelingen står det at hun får prisen «for en narrativ forestillingsevne som sammen med en leksikalsk lidenskap representerer kryssing av grenser som en form for tilværelse».

Den polske forfatteren begynte å studere klinisk psykologi i Warszawa etter videregående. Her fattet hun interesse for arbeidene til Carl Gustav Jung og Sigmund Freud. Hun la imidlertid terapeutrollen på hylla da forfatterkarrieren virkelig skjøt fart i hjemlandet.

Psykolog Joanna Rzadkowska kjenner Tokarczuks forfatterskap godt. Rzadkowska arbeider også som skribent og oversetter, og er oppvokst med nobelprisvinnerens bøker i bokhylla hjemme.

– Jeg har med alderen blitt en større og større fan av Tokarczuks bøker, både fordi jeg synes utgivelser som *Løperne* er godt gjennomtenkte og estetisk virtuose, men også fordi hun skriver om brennbare og samfunnsaktuelle temaer som nasjonalisme og multikulturalisme.

Tidligere var forfatterskapet hennes først og fremst et tema for polskoversetterne og de med særlig interesse for polsk litteratur. Dette begynte å endre seg da hun vant Man Booker-prisen i 2018.

Denne høsten kom romanen *Før ploegen din over de dødes knokler* i norsk utgave, opprinnelig utgitt i 2009. I tillegg til å være forfatter er Olga Tokarczuk politisk aktivist.

– Det er ikke lett å være veganer, feminist og dyreverner i Polen akkurat nå, og hun markerte seg med et enormt mot da hun tok til orde for at Polen skulle ta imot flere flyktninger, og da hun snakket om polske forbrytelser mot den jødiske befolkningen rundt andre verdenskrig, sier Rzadkowska.

– Hun har med andre ord både en strålende penn og et umiskjennelig kunstnermot.